

MRF 2021.324

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 15. oktober 2021, j.nr. 19/04586

Ophævet og hjemvist dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til oprensning af to vandløb begrundet i oversvømmelse og risiko for stormfald i skove, da der ikke var foretaget en vurdering af mulig udledning af okker ved tilbageføring af et vandløb til dets tidligere forløb.

E ansøgte i marts 2019 om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til at oprense vandløbene Hummelbæk og Skivholmeskov Bæk på to strækninger. Vandløbene var beliggende vest for den § 3-beskyttede Lading Sø og havde tidligere løbet sammen med tilløb til søen, men der var ikke længere passage til søen på disse strækninger. Strækningerne passerede igennem et område, der var registreret som § 3-beskyttet mose, ligesom et område umiddelbart nordvest for strækningen af Hummelbæk var registreret som § 3-beskyttet eng. Ansøgningen var begrundet med problemer med at aflede vand fra Skivholme Skov og Fajstrup Nederskov, hvilket medførte øget risiko for stormfald i skovene, da vandet ikke længere løb i vandløbene, men i stedet sivede ud over et større areal, inden det nåede hængesækken på søen. Favrskov Kommune meddelte i april 2019 dispensation til det ansøgte på vilkår om, at der skulle anvendes maskiner på larvefodder eller anvendes køreplader for at undgå trykskader og kørespor. Af dispensation fra § 3 fremgik tillige, at projektet udgjorde en vandløbsregulering omfattet af vandløbslovens § 17, og at dispensationen fra naturbeskyttelseslovens § 3 skal være endelig, før projektet kunne godkendes efter vandløbsloven. Dispensationen fra § 3 blev påklaget af V1, der bl.a. anførte, at oprensningen ville forringe tilstanden i mosen grundet kørsel med store maskiner og være uden naturforbedrende effekt. Miljø- og Fødevarerklagenævnet (formanden) lagde til grund, at de berørte eng- og mosearealer var omfattet af § 3, men at den ændring af mosen, der eventuelt ville ske som følge af kørsel med maskiner i forbindelse med arbejdet, ikke medførte en varig tilstandsændring, da der skulle benyttes maskiner med larvefodder eller køreplader. Kørslen krævede derfor ikke i sig selv dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Mht. de engarealer, som lå opstrøms for den berørte strækning af Hummelbæk, fandt nævnet, at dræningseffekten af oprensningen af Hummelbæk ikke

ville medføre en tilstandsændring, som krævede dispensation, bl.a. fordi vandløbets profil og forløb gennem engene ikke ændredes, og fordi vandløbet på den nederste del havde fået et nyt forløb. Den eventuelle påvirkning af det moseareal, som lå umiddelbart op ad den berørte strækning af Skivholmeskov Bæk, som følge af dræningseffekt af oprensningen af vandløbet, var så beskedent, at den ikke medførte en tilstandsændring, som krævede en dispensation, bl.a. pga. terrænets lave beliggenhed i forhold til Lading Sø. Derimod fandt nævnet, at oprensningen opstrøms Hummelbæk og Skivholmeskov Bæk medførte en ændring af tilstanden af de konkrete oprensede arealer, da arealerne ændredes fra moseareal til vandløb, og der derfor ikke var tale om sædvanlig vedligeholdelse af vandløbene. I forhold til et moseareal, som overrisledes af vandet fra Hummelbæk, fandt nævnet, at der var opstået et diffust, men dog erkendeligt, nyt forløb af vandløbet gennem mosearealet længere mod nord. Reetablering af det tidligere forløb vil derfor medføre en betydelig tilstandsændring af dette moseareal, som forudsatte dispensation. Den omstændighed, at mosearealet var så vandlidende, at det var umuligt at foretage pleje i form af afgræsning, og at slåning ville kræve særlige maskiner, kunne ikke tillægges vægt, eftersom der ikke var planer om pleje, da afgørelsen blev truffet. Nævnet bemærkede, at der muligvis var en forekomst af okker i den nedre del af Hummelbæks oprindelige forløb, og at en oprensning og tilbageføring af vandløbet til dette tidligere forløb eventuelt kunne medføre udledning af okker til vandløbet og Lading sø. Da kommunen ikke havde vurderet, om der ved oprensning og reetablering kunne ske udledning af okker til søen, og hvilken betydning dette i givet fald kunne have for fisk og fiskeyngel eller på Lading Sø, var sagen ikke oplyst tilstrækkelig. Miljø- og Fødevarerklagenævnet ophævede herefter afgørelsen og hjemviste sagen til fornyet behandling.

Kommentar: Afgørelsen påkalder sig interesse ved indgående at tage stilling til, hvornår en ændring af § 3-områder er så midlertidig eller beskeden, at der ikke kræves dispensation. Samtidig omhandler afgørelsen et tema, der må ventes at få voksende betydning med de forventede øgede nedbørsmængder

MRF 2021.324

og problemer med oversvømmede arealer, hvor oprensning af vandløb og andre foranstaltninger til imødegåelse af oversvømmelsesrisiko ofte støder sammen med forbuddet mod tilstandsændringer i naturbeskyttelseslovens § 3. Klagenævnets anonymisering af klager til VI er i øvrigt uheldig og må bero på en misforståelse af persondataforordningen. Klageretten efter naturbeskyttelseslovens § 86 er begrænset og omfatter efter klagenævnets praksis ikke naboer, jf. f.eks. MAD 2018.66 Mfk, hvor klager fra naboer over dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til vindmøller blev afvist med henvisning til, at naboer ikke er klageberettigede, uanset om de er individuel væsentlig berørt. Klagenævnet må derfor som minimum i den anonymiserede version oplyse, hvilken retlig status der begrundes, at klager har klageret efter § 86.

Ophævelse og hjemvisning af dispensation i sag om oprensning af to vandløb med tilløb til Lading Sø i Favrskov Kommune

19/04586

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1 og stk. 2, nr. 2 og 4, jf. § 65, stk. 2, jf. § 78, stk. 1, 1. pkt.[1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Favrskov Kommunes afgørelse af 12. april 2019 om dispensation til nedskæring af pil og oprensning af to vandløb, som løber gennem mose beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 på matr. nr. F4 og F3, samt matr. nr. F2 og F1, og hjemviser sagen til fornyet behandling i førsteinstansen.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 4. maj 2019 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af V1. Klagen er dateret 2. maj 2019.

Klager har navnlig anført, at

- oprensningen af vandløbene vil forringe tilstanden i mosen, og
- oprensningen ikke vil være naturforbedrende for de § 3beskyttede enge og moser.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

1. Området og de beskyttede naturtyper

Sagen vedrører to vandløb, Hummelbæk og Skivholmeskov Bæk, vest for Lading Sø, som ønskes oprenset. Området ligger ca. 1 km sydvest for Lading i Favrskov Kommune.

De strækninger, der ønskes oprenset, ligger på henholdsvis matr. nr. F4 og F3, og matr. nr. F2 og F1.

Af Danmarks Miljøportal[4] fremgår, at der på de omkringliggende arealer er registreret beskyttet mose på ca. 20 ha og to beskyttede enge på henholdsvis ca. 3 og 4 ha, jf. naturbeskyttelseslovens § 3.

Sagen omfatter den nedre del af vandløbet Hummelbæk, der er udpeget som beskyttet vandløb, jf. naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1. Længere opstrøms er Hummelbæk forbundet med Lyngballe Bæk. Vandløbet afvander arealer nordvest for Lading Sø, herunder Lyngballe Skov og Fajstrup Nederskov.

Sagen omfatter desuden den nedre del af vandløbet Skivholmeskov Bæk, der ikke er udpeget som beskyttet på den berørte strækning, men er beskyttet på en strækning længere opstrøms. Vandløbet afvander arealer sydvest for Lading Sø, herunder Skivholme Skov.

Lading Sø er registreret som beskyttet sø, jf. naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1. Mod øst afleder Borum Møllebæk vand fra Lading Sø.

Hummelbæk og Skivholmeskov Bæk har tidligere løbet sammen umiddelbart vest for Lading Sø og har haft tilløb til søen. Der er på nuværende tidspunkt ikke passage til søen på disse strækninger.

De strækninger, der ønskes oprenset, passerer igennem et område vest for Lading Sø, der er registreret som beskyttet mose.

Mosen vest for Lading Sø er A-målsat i Kommuneplan 2017-29.

Hummelbæk passerer desuden et område, der er registreret som beskyttet eng umiddelbart nordvest for den strækning, der ønskes oprenset.

Vandløbene og Lading Sø er omfattet af hovedvandopland til Århus Bugt.

Området er kortlagt i okkerklasse IV, det vil sige ingen risiko for okkerudledning.

Jordbunden i området udgøres af ferskvandsler.[5]

Favrskov Kommune foretog den 24. maj 2018 en besigtigelse af området. Kommunen konstaterede i den forbindelse, at vandløbene kunne erkendes på den del, hvor der var sket oprensning med jævne mellemrum, men at det herefter ikke var synligt, hvor vandløbene tidligere havde forløbet.

Selv om foråret 2018 var meget tørt, var der på besigtigelsestidspunktet meget vådt på arealet, og området var generelt svært fremkommeligt. På store dele af arealet, stod der på besigtigelsestidspunktet blankt vand. Der var mange veksler, der tydede på en høj vildtbestand. Området kunne bedst betegnes som en rørsump/starsump med enkelte områder, der kunne

beskrives som overgangsrigkær.

Ved en tidligere besigtigelse i 2009 konstateredes et område med fattigkærarter. Dette område med fattigkærvegetation lå i den vestligste del af mosearealet og ikke umiddelbart op ad vandløbene.

Det fremgår af skråfoto fra 2019, at der på arealet nord for det tidligere forløb af Hummelbæk, er opstået et nyt, diffust forløb, som leder vand fra Hummelbæk til Lading Sø.

På luftfotos fra 2018, 2019 og 2020 samt af skråfoto fra 2019 ses desuden arealer ved det tidligere forløb af Hummelbæk, der fremstår i en orange farve, hvilket kan indikere, at der er en lokal forekomst af okker.

2. Den påklagede afgørelse

Favrskov Kommune har den 12. april 2019 meddelt dispensation til det ansøgte projekt i medfør af naturbeskyttelseslovens § 3, jf. § 65, stk. 2. Kommunen har samtidig truffet afgørelse om, at projektet ikke er miljøvurderingspligtigt, jf. miljøvurderingsloven § 21.

Ejeren af matr. nr. 11 har den 13. marts 2019 ansøgt Favrskov Kommune om en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til at oprense strækninger af Hummelbæk og Skivholmeskov Bæk umiddelbart vest for Lading Sø.

Ansøgeren har begrundet ansøgningen med store problemer med at aflede det vand, der kommer fra Skivholme Skov og Fajstrup Nederskov, hvilket bevirker en øget risiko for stormfald i skovene, da jorden er meget vandmættet i de dele af skovene, der ligger tættest på søen. Vandet løber ikke længere i vandløbene, men siver i stedet ud over et større areal, inden det når hængesækken på søen.

Desuden har ansøgeren henvist til, at oprensningen ville medføre en øget tilgængelighed på engene langs grøfterne samt i de lavereliggende dele af skoven op til søen.

Det fremgår af ansøgningen, at der ønskes oprenset ca. 280 m af Skivholmeskov Bæk, og at vandløbet på strækningen vil få en bredde på 1,2 m og en dybde på 0,9 m. Der ønskes desuden oprenset ca. 275 m af Hummelbæk, og vandløbet vil på strækningen få en bredde på 0,8 m og en dybde på 0,2 m til sediment og 0,5 m til fast bund.

Herudover ønsker ansøgeren at friskære strækningen fra skoven gennem områder med pil.

Ansøgeren har oplyst, at denne ikke forventede, at der ville være konsekvenser for arealerne mellem vandløbet og grøften. Ansøgeren oplyste i den forbindelse, at ansøgeren ikke tidligere har erfaret, at de smågrøfter, der ligger på engene, har ændret floraen andet end i nærområdet af grøfterne.

Det fremgår af Favrskov Kommunes afgørelse, at kommunen har vurderet, at reetablering af de to vandløbsstrækninger vil betyde, at vandet fra vandløbene i højere grad vil ledes direkte til søen i stedet for at oversvømme mosearealerne og sive diffust til søen. I perioder af året med høj vandstand forventer kommunen stadig, at vandløbene vil oversvømme mosearealerne.

Favrskov Kommune har givet dispensation til oprensning af de vestligste dele af de ansøgte strækninger samt til nedskæring af pilekrat for at kunne gennemføre oprensningen. Kommunen har bl.a. fastsat vilkår om, at der skal anvendes maskiner på larvefødde eller anvendes køreplader/madrasser for at undgå trykskader og kørespor.

For så vidt angår de østligste dele af strækningerne har Favrskov Kommune vurderet, at der for disse strækningers vedkommende er tale om sædvanlig vedligehold. I et bilag til afgørelsen er indtegnet strækninger, som efter kommunens opfattelse er blevet vedligeholdt jævnlige. Dispensationen omfatter derfor kun oprensning af de vestligste strækninger.

Favrskov Kommune har i afgørelsen lagt vægt på, at tilstanden af vandløbene opstrøms oprensningen ikke vil blive påvirket negativt, og at projektet forventes at have en positiv effekt for vandløbene ved at genskabe passage for fauna mellem sø og vandløb. Kommunen har desuden bemærket, at den gode økologiske tilstand for Hummelbæk er truet af tilgroning på de nedre strækninger.

Favrskov Kommune har endvidere lagt vægt på, at mosearealet i dag er så vandlidende, at det er umuligt at foretage pleje i form af afgræsning, og at slåning af arealet kun vil være muligt med maskiner, som er udviklet til meget våd jordbund. Kommunen har vurderet, at det vil forbedre mulighederne for at genindføre pleje på arealet, at vandløbsvandet ikke oversvømmer mosearealerne i samme grad som i dag.

Det fremgår herudover, at Favrskov Kommune har vurderet, at projektet kun vil sænke vandstanden på arealerne i umiddelbart nærhed af grøfterne, og at dette vil være minimalt. Terrænet ved starten af oprensningen ligger ca. 40 cm over søens vandspejl.

I forhold til vandområdeplanen fremgår det, at Favrskov Kommune har fået lavet en faglig vurdering af udledning af fosfor til Lading Sø. Konklusionen er, at oprensningen ikke vil forringe søens økologiske tilstand, da de målte fosforkoncentrationer i tilløbene er lave, og det vurderes, at det vandføringsvægtede årgennemsnit ikke er højere end 0,050 mg P/l, som er grænsen for opnåelse af målopfyldelse i søen.

Samlet har Favrskov Kommune konkluderet, at det ansøgte ikke vil medføre forringelser af de påvirkede beskyttede naturtyper, på vandområder målsat i vandområdeplan eller internationale naturbeskyttelsesområder.

Det fremgår desuden af afgørelsen, at projektet er en vandløbsregulering omfattet af vandløbslovens § 17, og at dispensationen fra naturbeskyttelseslovens § 3 skal være endelig, før projektet kan godkendes efter vandløbsloven.

3. Klagens indhold

Klager har i klagen anført, at oprensningen vil forringe mosens tilstand. Klager har bl.a. henvist til, at kørsel med store maskiner i forbindelse med oprensningen vil skabe forstyrrelser og risiko for køreskader, uanset at der skal anvendes maskiner på larvefodder eller køreplader/madrasser.

Klager har desuden anført, at der placeres oprenset materiale i mosen.

Herudover har klager anført, at der vil opstå en dræneffekt på de omgivende enge og moser.

Klager har henvist til, at mosen er A-målsat i Kommuneplan 2017-2029.

Det er efter klagers opfattelse ikke godtgjort, at oprensningen vil være naturforbedrende for de § 3-beskyttede enge og moser. Klager har i den forbindelse henvist til, at der ikke er konkrete planer om at indføre pleje på arealet, og at det ikke i sig selv kan siges at være naturforbedrende, at der skabes mulighed for pleje. Klager finder desuden, at der ikke er en klar begrundelse for, at den nuværende oversvømmelse og diffuse udsivning af vand til søen skulle være problematisk for naturtilstanden af mosen/engen. Klager henviser til, at engen[6] er en rørsump/starsump, og at de fleste nævnte arter er sumpplanter, som er tilpasset konstant våde forhold. Desuden er fosforkoncentrationen i tilløbene lav.

4. Favrskov Kommunes bemærkninger til klagen

Favrskov Kommune har i bemærkninger af 29. maj 2019 til den indgivne klage anført, at de mest værdifulde områder af mosen ikke bliver berørt af oprensningen, da kommunen kun forventer en meget lokal drænende effekt af oprensningen.

Favrskov Kommune har desuden lagt vægt på, at der genetableres passage mellem Lading Sø og de to vandløb, hvilket bidrager positivt til opnåelse af det generelle miljømål for fisk. Kommunen har i den forbindelse henvist til, at ørredbestanden er mere sårbar i den nuværende tilstand uden fri passage, da den ikke kan suppleres af gydning af havørred/søørred.

Favrskov Kommune har den 11. juni 2021 supplerende oplyst, at der i forbindelse med møder mellem ansøger og kommune har været talt om, at ansøger gerne vil have en form for pleje på arealet, men at der ikke er nogle konkrete planer herom.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

1. Miljø- og Fødevareklagenævnets indledende bemærkninger

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ikke fundet anledning til at tage stilling til, om de berørte eng- og mosearealer er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, idet dette ikke er omtvistet i sagen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har af samme grund ikke fundet anledning til at tage stilling til kommunens vurdering af, at oprensningen af de øvrige dele af vandløbene har karakter af sædvanlig drift og derfor ikke kræver dispensation.

2. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

1. Det retlige grundlag

Efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1, må der ikke foretages ændring i tilstanden af naturlige søer, hvis areal er på over 100 m², eller af vandløb eller dele af vandløb, der er udpeget som beskyttede. Dette gælder dog ikke for sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb.

Efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 2 og 4, må der desuden ikke foretages ændringer i tilstanden af bl.a. moser og lignende samt ferske enge, når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med naturlige søer på over 100 m², er større end 2.500 m² i sammenhængende areal.

I praksis er det antaget, at også foranstaltninger uden for et beskyttet område, men som ændrer dette, alt efter foranstaltningens virkning og karakter, kræver dispensation.

Ved bedømmelsen af, om der efter § 3 sker en ændring af tilstanden, indgår, om foranstaltningen har en umiddelbar og direkte virkning på området, og om foranstaltningen har en konkret og varig karakter. I bedømmelsen indgår desuden, hvor tæt på det beskyttede område foranstaltningen finder sted, samt om den specielt påvirker dette område i modsætning til de omliggende områder generelt. Det fremgår af lovbemærkningerne til naturbeskyttelsesloven, at det afgørende ikke blot er foranstaltningens karakter, men navnlig den virkning, foranstaltningen har for området, nemlig om den "ændrer" dette og dermed ændrer naturtilstanden. I princippet er således alle ændringer omfattet.

Dog kan foranstaltninger være så perifere eller bagatelagtige, at de kan iværksættes uden dispensation.[Z]

Efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2, kan der i særlige tilfælde meddeles dispensation fra forbuddet i § 3.

Det følger af bemærkningerne[8] til naturbeskyttelsesloven, at der skal foreligge særlige omstændigheder, før der kan meddeles dispensation til foranstaltninger, som ændrer tilstanden i de beskyttede naturtyper, når ændringerne er væsentlige eller i strid med ønsket om at opretholde de pågældende naturtyper som sådanne, idet reglerne er udtryk for en generel samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes. En væsentlig jordbrugs- eller anden almindelig økonomisk interesse er således ikke i sig selv tilstrækkelig til at begrunde en dispensation. Der må, for at et indgreb i områdets tilstand eventuelt kan accepteres, tillige være tale om et område, som ud fra naturbeskyttelsesmæssige hensyn vurderes som uden særlig interesse, eller om et indgreb, der i sig selv ikke skønnes at medføre nogen afgørende forrykning af tilstanden i området. Derudover forudsættes det, at en dispensation ikke vil skabe en uheldig og uønsket præcedens for den fremtidige administration af § 3-beskyttelsen i området.

En særlig omstændighed, der kan begrunde dispensation, kan ifølge lovbemærkningerne f.eks. være, at der er tale om natur uden særlig fredningsmæssig interesse, eller at et ansøgt indgreb har en naturforbedrende funktion.

I en sag, hvor et indgreb har betydning for flere forskellige typer af beskyttet natur, må der i forbindelse med vurderingen af, om der kan gives dispensation, ske en samlet vurdering af, om disse påvirkninger samlet set udgør et naturforbedrende tiltag eller lignende særligt tilfælde, jf. naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2.

Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis er i overensstemmelse med lovbemærkningerne restriktiv.

2. Påvirkning som følge af kørsel

Den ændring af mosen, der eventuelt sker som følge af kørsel med maskiner i forbindelse med arbejdet, medfører efter Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering ikke en varig tilstandsændring, da der skal benyttes maskiner med larvefodder eller køreplader/madrasser. Dette kræver derfor ikke i sig selv dispensation i forhold til naturbeskyttelseslovens § 3.

3. Engarealer og mosearealer ved Skivholmeskov Bæk

Med hensyn til de engarealer, som ligger opstrøms for den berørte strækning af Hummelbæk, vurderer Miljø- og Fødevarerklagenævnet, at dræningseffekten af oprensningen af Hummelbæk ikke vil medføre en tilstandsændring, som kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, bl.a. fordi vandløbets profil og forløb gennem engene ikke ændres, og fordi vandløbet på den nederste del har fået et nyt forløb.

Med hensyn til det moseareal, som ligger umiddelbart op ad den berørte strækning af Skivholmeskov Bæk, vurderer Miljø- og Fødevarerklagenævnet ligeledes, at den eventuelle påvirkning af mosen isoleret set som følge af dræningseffekt af oprensningen af vandløbet vil være så beskeden, at den ikke medfører en tilstandsændring, som kræver en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, bl.a. som følge af terrænets lave beliggenhed i forhold til Lading Sø.

4. Oprensede arealer, moseareal nord for Hummelbæk og Lading Sø

Ved oprensningen af det tidligere forløb for Hummelbæk og Skivholmeskov Bæk sker der en ændring af tilstanden af de konkrete arealer, der oprenses, idet arealerne ændres fra moseareal til vandløb. Der er ikke tale om sædvanlig vedligeholdelse af vandløbene, og indgrebet forudsætter derfor en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Med hensyn til det moseareal, som i dag overrisles af vandet fra Hummelbæk, er Miljø- og Fødevarerklagenævnet af den opfattelse, at der er opstået et diffust, men dog erkendeligt, nyt forløb af vandløbet gennem mosearealet længere mod nord. Nævnet henviser i den forbindelse navnlig til skråfoto fra 2019. En reetablering af det tidligere forløb vil derfor medføre en betydelig tilstandsændring af dette moseareal, jf. lovens § 3, som forudsætter en dispensation.

Favrskov Kommune har i sin afgørelse lagt vægt på, at mosearealet i dag er så vandlidende, at det er umuligt at foretage pleje i form af afgræsning, og at slåning vil kræve særlige maskiner. Kommunen var imidlertid på det tidspunkt, hvor afgørelsen blev truffet, ikke bekendt med konkrete planer om at indføre pleje. Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder på den baggrund, at der ikke kan lægges vægt på dette forhold. Nævnet bemærker, at hvis ansøgeren på et senere tidspunkt måtte få sådanne planer, vil ansøgeren kunne indgive en ny, konkret ansøgning herom.

Efter Miljø- og Fødevarerklagenævnets opfattelse vil det eventuelt kunne være naturforbedrende for fiskebestanden i Lading Sø, hvis der ledes mere køligt vand direkte til søen gennem den oprensede strækning, og hvis fisk og fiskeyngel har mulighed for at bevæge sig mellem Hummelbæk og Lading Sø. Det forudsætter dog, at oprensningen ikke medfører forringelser af andre årsager. Desuden skal en eventuel tilstandsændring af Lading Sø indgå i vurderingen.

Favrskov Kommune har i sin afgørelse vurderet, at der ikke vil ske en forringelse af søens økologiske tilstand, da fosforkoncentrationerne er lave.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker imidlertid, at der muligvis er en forekomst af okker i den nedre del af Hummelbæks oprindelige forløb, idet nævnet henviser til luftfotos fra 2018, 2019 og 2020 samt skråfotos fra 2019. En oprensning og tilbageføring af vandløbet til dette tidligere forløb vil derfor eventuelt kunne medføre udledning af okker til vandløbet og Lading Sø. Kommunen ses ikke at have vurderet, om der ved oprensning og retablering vil kunne ske udledning af okker til søen, og hvilken betydning det i givet fald ville kunne have på fisk og fiskeyngel eller på Lading Sø i øvrigt.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at der ikke er sket den fornødne sagsoplysning og vurdering i forhold til mulige okkerforekomster i Hummelbæk, og at kommunen derfor ikke har kunnet foretage den nødvendige samlede vurdering af det ansørgtes mulige påvirkninger af beskyttet natur.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets øvrige bemærkninger

Favrskov Kommune bør i forbindelse med en fornyet behandling af sagen indhente og inddrage oplysninger om eventuelle konkrete okkerforekomster på den strækning, som ønskes oprenset.

Endvidere bemærker Miljø- og Fødevareklagenævnet, at det ikke er tilstrækkeligt til at begrunde en dispensation, at opgravningerne giver bedre forhold for fisk og fiskeyngel. Favrskov Kommune skal derimod foretage en samlet vurdering af påvirkningerne af fisk og fiskeyngel, eventuelle andre relevante former for påvirkning af Lading Sø, påvirkningen af mosearealet nord for Hummelbæk, eventuelle påvirkninger som følge af spredning af det opgravede materiale samt eventuelle påvirkninger af Borum Møllebæk og de beskyttede vandløb opstrøms de strækninger af Hummelbæk og Skivholmeskov Bæk, der ønskes oprenset. I den forbindelse skal kommunen inddrage alle relevante, tilgængelige oplysninger om forholdene i Lading Sø og de relevante vandløbsstrækninger. Der kan kun gives dispensation, hvis der samlet set sker en naturforbedring.

4. Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 1.

5. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Favrskov Kommunes afgørelse af 12. april 2019 om dispensation til nedskæring af pil og oprensning af to vandløb, som løber gennem mose beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og hjemviser sagen til fornyet behandling i førsteinstansen.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 om naturbeskyttelse med senere ændringer.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[4] <https://www.miljoportal.dk/> (<https://www.miljoportal.dk/>).

[5] Jf. jordartskort 1:25.000, GEUS. Registreringen omhandler overfladegeologien i 1 meters jorddybde.

[6] Miljø- og Fødevareklagenævnet antager, at der menes mosen.

[7] Vejledning nr. 10226 af 19. december 2019, afsnit 3.

[8] Lovforslag nr. 70 fremsat den 24. oktober 1991, afsnit 7.

Sag:

19/04586

Dato:

15. oktober 2021.

Emner:

NBL - beskyttede ...

Miljø- og Fødevareklagenævnet (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>) •
Nævnenes Hus • Toldboden 2 • 8800 Viborg • Tlf. nr.: 72 40 56 00 • CVR: 37795526 • mfkn@naevneneshus.dk
(<mailto:mfkn@naevneneshus.dk>)

Tilgængelighedserklæring (<https://www.was.digst.dk/mfkn-naevneneshus-dk>)